

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI

Doctor Honoris Causa
Ludmila Ulițkaia

LUDMILA ULITKAIA

Doctor Honoris Causa

Laudatio

Dominæ Ludmila Ulițkaia

Întrebată fiind despre ce sunt, în general, scrierile sale, Ludmila Ulițkaia a răspuns: „Nu există subiecte noi – toate subiectele sunt de mult prelucrate... Într-un sens foarte general pot spune că eu continui să rămân biolog, antropolog. Totul pe lume ce are legătură cu omul este de domeniul antropologiei. Sunt preocupată nu de probleme, fenomene, idei, ci de omul care intră în contact cu problemele, ideile și celelalte. [...] Ce nu e despre om nu mă interesează”.

Prin romanele, proza scurtă și piesele sale de teatru de succes, prin premiile obținute până în prezent, prin luările de poziție pe care le are în domeniul apărării drepturilor omului, fiind una dintre cele mai importante voci morale ale Rusiei contemporane, doamna Ludmila Ulițkaia este o personalitate literară și culturală recunoscută internațional. Mărturie stau în acest sens numeroasele cronici și recenzii ale romanelor sale din peste treizeci de țări, precum și multiplele evenimente culturale și științifice organizate de prestigioase instituții și foruri naționale și internaționale, unde a fost invitată de onoare. Cu toate acestea, așa cum a afirmat într-un interviu, „locul în care trăiesc și locul pe care îl pot numi casa mea este Rusia. Chiar dacă o părăsesc destul de frecvent pe parcursul unui an, Rusia este singurul loc din care mă inspir [...]; limba în care gândesc rămâne limba rusă”.

Rusia din care se inspiră este însă, așa cum spunea Ludmila Ulițkaia, „o țară enormă. Și sunt, de fapt, foarte multe mici locuri și imagini din care se compune. La fel cum sunt foarte multe voci și foarte multe idei care se mișcă în sensuri diferite, dar coexistă în această Rusie”. Opera scriitoarei poate fi considerată un fel de puzzle, un caleidoscop ce formează, când e mișcat, zeci și zeci de imagini ale aceleiași Rusii – variate și din punct de vedere geografic, și istoric, și social.

De la debutul cu volumul de povestiri, *Rude sărmane*, apărut mai întâi în Franța, apoi în Rusia, în anul 1993, au urmat numeroase publicații în țară, răsplătite cu numeroase premii naționale și internaționale. Remarcăm astfel volumele de povestiri *Fetițele*, *Oamenii țarului nostru*, *Gunoii sfânt*, *Darul necreat*, alături

de romanele care, deși nu constituie o specie la îndemână, au fost cele care au consacrat-o pe scriitoare: *Sonecika*, *Medeea și copiii ei*, *Înmormântare veselă*, *Cazul Kukočki*, *Al dumneavoastră sincer*, *Șurik*, *Daniel Stein*, *traducător*, *Imago*, *Scara lui Iakov*.

Multe dintre romanele Ludmillei Ulițkaia sunt scrise în maniera unui realism sui-generis, care deplânge destinele omenești îngropate de epoca ce se duce, ele fiind un epilog al acestei epoci și, în același timp, un ritual de purificare, care îi eliberează pe vii de obligațiile față de morți. Tema dominantă a romanului *Medeea și copiii ei*, de exemplu, poate fi considerată căutarea armoniei, regăsirea valorilor eterne, a adevărilor eterne, a punctelor de sprijin într-o lume modernă stăpânită de haos, în care senzația unei catastrofe iminente plutește în aer și induce starea de angoasă a eroilor. La baza cărții stă genul tradițional al romanului de familie, dar în care scriitoarea modifică însăși noțiunea de familie: nu este vorba numai de relații de rudenie, de sânge; personajele din jurul ei sunt unite și pe baza afinităților morale ce se manifestă pe fundalul unei epoci dezintegratoare, printre altele, a vechilor valori familiale și etice.

Prin abordarea unor teme mai puțin conforme în literatură, nu numai din ultimii ani, Ludmila Ulițkaia poate fi considerată un formator de opinie. Tema feminină, preferată în literatură, a fost extrem de apreciată. Remarcăm în acest sens romanele *Minciunile femeilor*, *Medeea și copiii ei*, *Al dumneavoastră sincer*, *Șurik*. Tot la modul nonconformist, dar nemaîntâlnit în literatura rusă, autoarea mizează mult pe interculturalitate, pe amestecul de culturi, civilizații și religii pe care le împărtășesc personajele sale trăind într-o perfectă armonie, fiecare respectându-i celuilalt alegerile (*Înmormântarea veselă*, *Medeea și copiii ei*, *Daniel Stein*, *traducător...*).

În romanele ei a atins frecvent tema evreității, cu note puternic biografice în romanul *Scara lui Iakov*, de exemplu, dar și în romanul consacrat unei personalități importante în promovarea valorilor ecumenice, a iubirii și toleranței, Oswald Rufeisen, în romanul *Daniel Stein*, *traducător*. În afară de tema Holocaustului din romanul sus-menționat, prin universul romanelor *Imago* și *Scara lui Iakov* cititorul este introdus în perioada Marii Terori staliniste. În afara timpului în care viețuiesc personajele, scriitoarea pune un mare accent pe micile lor bucurii, cele care salvează în cazul unor catastrofe sociale cum au fost cele din secolul XX.

Stilul inconfundabil al scrierilor Domniei Sale, temele calde, familiare, dar extrem de profunde, inspirate din viața unor oameni mărunți, proiectați pe fundalul Istoriei, au avut un impact major asupra cititorilor din lumea întreagă, făcând-o pe Ludmila Ulițkaia să fie unul dintre cei mai importanți scriitori din literatura universală contemporană și unul dintre cei mai publicați scriitori ruși.

Laudatio

Dominæ Liudmila Ulitskaya

Being interviewed about the subjects of her writings, Liudmila Ulitskaya answered: “There are no new subjects – all the themes had been already discussed... In a general manner of speaking, I can say that I stick to my biologist and anthropologist profession. Everything related to the human being can be included in the anthropology field of activity. I am not interested in problems, phenomena, ideas, but more in the way the man interacts with them. [...] I am not interested in subjects unrelated to the man”.

Liudmila Ulitskaya is a well-known personality, in literature in particular, and in the cultural field in general, being internationally famous due to her successful novels, short stories and theatre plays; also due to the prizes she has received along the years and to her speeches and articles regarding human rights, being one of the most important moral voices of today Russia. Numerous commentaries and reviews about her literary work – published in more than 30 countries in which it has been translated – along with many cultural and scientific events organized by national and international institutions and organizations, where she has been invited as a guest of honour, are a testimony for the above. However, she mentions in one of her interviews that: „the place I live and I can call home is Russia. Even if I travel quite often during a year, Russia is the only place that inspires me [...]; I always think in my mother tongue, which is Russian.”

Russia, from where she gets her inspiration, is described by her as being “an enormous country. There are, actually, a lot of small places and images which form it. The same way a lot of voices and ideas that have different meanings coexist”. The author’s writings can be regarded as a puzzle, or a kaleidoscope which, when being rotated, forms dozens and dozens of different images of the same Russia – which vary not only geographically, but also historically and sociologically speaking.

Her debut writing has been the volume of short stories *Poor Relatives*, initially published in France, then in Russia (in 1993), followed by many other titles,

which had been rewarded with national and international prizes. We will name a few of them: the volumes of short stories *Girls*, *The People of Our Tsar*, *Discarded Relics*, *A Gift from Above*; and the novels which, even though belonging to a difficult genre, are the ones that made her famous: *Sonechka*, *Medeea and Her Children*, *The Funeral Party*, *The Kukotsky Enigma*, *Sincerely Yours*, *Shurik*, *Daniel Stein*, *Interpreter*, *The Big Green Tent*, *Jacob's Ladder*.

Many of Liudmila Ulitskaya's novels are written in a sui-generis realistic genre, deploring the destinies of people which are buried by the changing times, and being an epilogue of the past era as well as a purification ritual, that frees the living individuals from their obligations towards the dead. The main theme of *Medea and Her Children*, for example, is the search for harmony, for the eternal truth and values, and for stability in a world dominated by chaos, where the feeling of an imminent catastrophe can be felt in the surrounding air, making the characters anxious. The novel can be regarded as a traditional family saga, yet the author changes the idea of family itself: she speaks not only about blood relationships, but also about moral connections, which her characters develop during a disintegrating era. Most of the connections are related to old family and ethical values.

By writing about themes less present in literature, Liudmila Ulitskaya can be regarded as an opinion maker. Her preference to write about women has been very much appreciated. Examples of such writings are: *Women's Lies*, *Medea and Her Children*, *Sincerely Yours*, *Shurik*. Being a nonconformist of Russian literature, the author makes use of interculturalism, by mixing different cultures, civilizations and religions; yet, her characters live in perfect harmony, respecting each other's choices (we can find such examples in *The Funeral Party*, *Medea and Her Children*, *Daniel Stein*, *Interpreter*).

Her novels are also frequently approaching the Jewish topic, some of them being strongly related to her biography, as *Jacob's Ladder*, for example; this theme is also present in the novel dedicated to a very important person involved in promoting universal values, such as love and tolerance, Oswald Rufeisen, in *Daniel Stein*, *Interpreter*. Apart from the Holocaust topic, she has also written about The Great Stalinist Terror in *The Big Tent* and *Jacob's Ladder*. Besides recreating the atmosphere of the above mentioned historical times, the author also speaks about the little joys in the character's lives, which saves them from the social catastrophes that happened in the 20th Century.

Her unmistakable manner of writing, her familiar, but very profound topics, inspired from the lives of small people passing through history, have had a great impact on the worldwide readers and made her one of the most important writers of contemporary literature and one of the most published Russian writers.

Curriculum Vitae

Ludmila Ulițkaia

Este unul dintre cei mai importanți scriitori ruși contemporani, dar și traducător din limba mongolă și scenarist. Creațiile ei au fost traduse în peste 30 de limbi.

1943, 21 februarie – Ludmila Evghenievna Ulițkaia s-a născut la în localitatea Davlekanovo, Republica Autonomă Sovietică Socialistă Bașkiră, unde fusese evacuată familia ei (ambii bunici au fost reprimăți și închiși în lagăr).

După terminarea liceului, a lucrat ca laborant la Institutul de Pediatrie.

1968 – a absolvit Facultatea de Biologie a Universității de Stat din Moscova

1968–1970 – a lucrat la Institutul de Genetică Generală al Academiei de Științe a URSS. A fost demisă de acolo pentru că multiplica scrieri în samizdat.

În perioada următoare a scris eseuri, piese pentru copii, ecranizări pentru radio, teatre pentru copii și de păpuși, a tradus versuri din limba mongolă.

1979–1982 – a lucrat ca secretar literar la Teatrul Evreiesc Muzical de Cameră

1983 – în revista „Ogoniok” apare povestirea de debut *Bronka*

1990, 1991 – după câteva proze ale ei s-au făcut scenariii pentru filmele: *Surorile Liberty* (anul 1990, regizor Vladimir Grammatikov), *Femeie pentru toți* (anul 1991, regizor Anatoli Mateșko)

1992 – apare în revista „Novii mir” romanul *Sonecika*

1993 – apare în Franța primul volum de povestiri, *Rude sărmâne*

1994 – romanul *Sonecika* a primit în Franța titlul de cea mai bună carte străină a anului și i s-a acordat premiul Medicis.

2007 – a instituit Fondul Ludmila Ulițkaia pentru inițiative umanitare. Unul dintre proiectele fondului este „Cărți bune” – scriitoarea alege cărți de la edituri ruse și le trimite bibliotecilor din Rusia.

Lista volumelor semnate de Ludmila Ulițkaia

1983 – *Bronka*, povestire, în revista „Ogoniok”, marchează debutul scriitoarei

1992 – *Sonecika*, roman

1993 – *Rude sărmâne*, volum de povestiri. Apare pentru prima dată în Franța, în Rusia fiind publicat în anul 1994

- 1996 – *Medeea și copiii ei*, roman, cronică de familie
 1997 – *Înmormântarea veselă*, roman (ecranizat)
 2001 – *Kazus Kukoțkogo*, roman (ecranizat ca serial)
 2002 – *Fetițele*, povestiri
 2003 – *Al dumneavoastră sincer, Șurik*, roman
 2005 – *Liudi nașego țarial/ Oamenii țarului nostru*, povestiri
 2006 – *Daniel Stein, traducător*, roman
 2008 – *Russkoe varenie i drugoe/ Dulceață rusească și altele*, piese de teatru
 2011 – *Imago*, roman
 2012 – *Sviașcionnii musor/ Gunoitul sfânt*, povestiri și eseuri
 2015 – *Scara lui Iakov*, roman-parabolă
 2016 – *Dar nerukotvornii*, povestiri
 2017 – *Celovek v istorii/ Omul în istorie*, povestiri
 2017 – *Tri skazki/ trei povești*, carte pentru copii

Premii și distincții:

- 1996 – Premiul Médicis, Franța, pentru nuvela *Sonecika*
 1997 – Premiul „Penne”, Italia
 1998 – Premiul „Giuseppe Acerbi”, Italia, pentru nuvela *Sonecika*
 2001 – Premiul „Russkii buker” (Booker-ul rusesc), Rusia, pentru romanul *Kazus Kukoțkogo*
 2003 – cavalier al Ordinului „Ordre des Palmes académiques”, Franța
 2004 – Premiul „Kniga goda” (Cartea anului) pentru romanul *Al dumneavoastră sincer, Șurik*
 2004 – Premiul Cel mai bun scriitorul al anului, Rusia
 2004 – Cavalier al Ordinului artelor și literaturii, Ordre des Arts et des Lettres, Franța
 2005 – Premiul „Kniga goda”, Rusia, pentru volumul *Toți oamenii Domnului*
 2005 – Premiul Național pentru literatură, China, pentru romanul *Al dumneavoastră sincer, Șurik*
 2006 – Premiul „Penne” pentru romanul *Kazus Kukoțkogo*
 2006 – Premiul literar „Veneț”, Rusia
 2007 – Premiul „Bołșaia kniga” (Cartea mare), Rusia, pentru romanul *Daniel Stein, traducător*
 2008 – Premiul literar „Grinzane Cavour”, Italia, pentru romanul *Al dumneavoastră sincer, Șurik*
 2008 – Premiul „Părintele Aleksandr Men”, Germania-Rusia, pentru romanul *Daniel Stein, traducător*
 2009 – Budapest Grand Prix, Ungaria
 2010 – Premiul „Bauer/ Ca’Foscari”, Italia
 2011 – Premiul „Simone de Bouvoir” pentru libertatea femeilor, Franța

- 2011 – Premiul „Oleg Tabakov”, Rusia, pentru romanul *Imago*
- 2012 – Premiul Literar Internațional „Park Kyung-ni”, Coreea de Sud
- 2014 – Premiul de Stat al Austriei pentru literatură europeană
- 2014 – Ofițer al Ordinului Legiunii de Onoare, Franța
- 2016 – Locul al III-lea la Premiul „Bołšaia kniga”, Rusia, pentru cartea *Scara lui Iakov*; romanul câștigat premiul I la categoria Votul publicului

Scara lui Iakov (fragment)¹

Ludmila Mithaia

Pentru mine nici măcar tăcerea nu s-a înstăpănit. Nimic nu s-a schimbat. Am primit scrisoarea ta și din nou s-a reînnoțit draga și vechea noastră legătură făcută din hârtie. Tu îmi trimiți scrisoarea, eu îți trimit scrisoarea, una e plină de bucurie, alta e plină de lacrimi și tristețe, nimic, nimic nu s-a schimbat!

Și oricum e mult mai bine, sunt liniștit de tot și încrezător ca în vremurile bune. Nu mă grăbesc nicăieri, nu aștept nimic (la venirea ta nu mă gândesc încă). Am o putere uriașă de muncă. Fie ca ea să ți se transmită și ție, prietena mea!

... Să ai suflet de copil înseamnă să iei în serios fleacurile și emoțiile sincere pe care ți le produc fleacurile. E o stare neapărat inconștientă. E suficient ca un adult să-și dea seama cât e de copilăros și să-și continue joaca încăpățânat, ca el să se transforme pe dată într-un fandosit respingător. Dar e o încântare să te porți copilărește fără să-ți dai seama. Te uiți la un om în toată firea cum se dă cu patinele, sau la altul care cercetează curios ca un copil mânerul complicat al umbrelei (tatăl tău), sau îl vezi pe unul că zâmbește poznaș (tatăl meu) și începi să înțelegi că descoperi în haosul vieții de zi cu zi niște mici nimicuri prețioase pe care le îndrăgești (...)

Azi, în timpul defilării, m-am gândit la câteva lucruri în legătură cu Cehov. Iată cu ce prilej. Într-un articol din ziar, un oarecare se plânge că Moscova își pierde specificul din cauza refugiaților (citește evreilor) care strică limba rusă. Din cauza accentului pus greșit. Cred că orice vorbărie nostalgică despre trecut, în genul replicilor din *Livada de vișini*, nu are niciun temei în viața reală. Nu rămâne din toate acestea decât o aură estetică. Nu sunt un Lopahin, dar Lopahin mi-e mai aproape decât ceilalți aflați în agonie. E singurul om viu. Dar a fost gândit ca un personaj comic! Și-n general piesa a fost gândită ca o comedie! Cehov îi satirizează pe cei care trăiesc la moșie. Chiar dacă e așa, Lopahin e totuși singurul întreprinzător dintre ei. E o condamnare a trecutului într-o formă de comedie blândă. Stanislavski a făcut din ea o dramă. Conac frumos cu coloane, suferință frumoasă a locatarilor lui de

1. Traducere de Gabriela Russo, Humanitas Fiction, București, 2018, pp. 325-327, 541-542.

viță nobilă. Cehov nu face haz, zâmbește trist uitându-se la lumea care trăiește în puf și căreia îi aparține. E un zâmbet de rămas-bun. Nu pentru că știe că va muri în curând, ci pentru că își dă seama că lumea aceasta nu-i va supraviețui mult timp... Lasă-i să taie pomii în floare! Eu știu că pe locul lor se vor înălța case mizerabile în fundături întortocheate, înghesuite în jurul fabricilor. Suferințele vor fi și mai mari, se va alege praful de familia tradițională, dar se va mai face un pas până la conștiință, până la o atitudine conștientă. Dacă se va face următorul pas, asta mă interesează mai puțin. Răul cel mare e lumea mizerabilă, ticăloasă și incultă, care nu-și dă seama de nimic. Și ca să ajungă să-și dea seama, plătește de obicei cu secole de suferință și mult sânge. Dar merită prețul. Cred că Cehov a presimțit. A disprețuit lumea veche și s-a temut de lumea ce avea să vină. Suferința proprietarilor livezii de vișini e înfrumusețată. Cealaltă suferință e arătată așa cum e – vlăguită, înfometată, dar activă, întreprinzătoare – și se va transforma în ceva nou, nemaivăzut, va depăși toate utopiile primilor socialiști, de la Thomas Morus la Tommaso Campanella. Totul a fost inventat și bine cumpănit înainte de Marx. Cred că peste o sută de ani, când cultura va atinge un nivel de neimaginat, Cehov va fi privit în teatru ca un monument de seamă închinat lumii revolute. În schimb, piesele lui sunt o treaptă necesară către ceva mai înalt și mai bun (...).

Draga mea Marusia!

Nu ne-am văzut de-o veșnicie și probabil că n-o să ne mai vedem niciodată. Suntem amândoi bătrâni, ne trăim ultimii ani, facem bilanțul vieții. Gândurile mele se îndreaptă, cum e și normal, către trecutul îndepărtat. Să încep cu ce-i mai important: am fost fericit cât am fost tânăr, am fost fericit în toți cei douăzeci și cinci de ani cât a durat căsnicia noastră. Primele noastre întâlniri, primii ai ani ai căsniciei noastre ne-au scaldat într-o dragoste nemăsurată, în atâta fericire (s-o spunem de-a dreptul), încât strălucirea acelor timpuri trebuia să lumineze anii ce urmau să vină, să netezească asperitățile inerente.

Am găsit întotdeauna lucruri interesante pe care să ni le împărtășim unul altuia, n-am cunoscut plictiseala căsniciei. Impresiile mele noi, bucuriile, suferințele și proiectele mele îți le-am comunicat imediat, prima mea dorință a fost să-ți vorbesc și să-ți scriu despre ele. Mi s-a înrădăcinat atât de adânc treaba asta, încât (e caraghios ce-ți spun) am păstrat obiceiul acesta în anii lungi ai despărțirii noastre și, până în ziua de azi, mi se întâmplă des să nu-mi pot înfrânge dorința, gândul, primul care îmi vine în minte, de a-ți împărtăși totul. Țasta e conținutul cel mai important al căsniciei, este esența ei, e lucrul cel mai prețios și de admirat într-o căsnicie (...).

Când ascult Simfonia a doua a lui Rahmaninov, cu prilejul căreia ne-am cunoscut, sau *Barcarola* lui Schubert, cu care te-am acompaniat de atâtea ori, sau *Indoiala* lui Glinka, toate acestea care ne-au fermecat în tinerețe, îmi repet amintindu-mi de anii de demult: va trece timpul întristărilor, ne vom revedea. Mai e posibil oare?

Jacob's Ladder¹ (Excerpt)

Ludmila Ulitskaya

Here, no strange silence reigns. Everything is as it was. I received your letter, and so the sweet old papery bond between us has sprung up again. You—a letter; me—a letter; a letter—a vessel of joy; a letter—a tear of sorrow. Everything as it was.

Still, I feel better—I've become calmer and more self-assured, like I was in the good old days. I don't hurry to get anywhere, I have no expectations (since I don't have your arrival to look forward to anymore). I'm motivated to work. I hope all of this holds true for you as well, my dearest friend.

Immaturity is having a serious attitude toward trivial matters, and to those sincere concerns that trivial matters awaken. Immaturity is an unconscious feeling by definition. As soon as an adult becomes aware of his childishness and tries to continue playing the role, he instantly turns into an affected, unpleasant creature. But unconscious childishness is enchanting. When you see an adult ice-skating, or peering at the ornate handle of an umbrella (your father), or simply smiling all of a sudden, without rhyme or reason (my father), you begin to understand that you have stumbled upon some extraordinarily precious feature in the chaos of everyday life, and you take delight in it (...).

Today, during the outing, I had some thoughts about Chekhov. They ran like this. The newspapers bemoan the fact that Moscow is losing its authentic Moscow character because it is overrun by refugees (read: Jews), who are corrupting the Russian language. The paper claims that people regularly mispronounce words, speak with rising intonations when they should be falling, and vice versa . . . I think that all this nostalgia and mourning for the past, what we read about in *The Cherry Orchard*, has no basis in real life. All that remains is a vestige, a sort of aesthetic mist enveloping everything.

I am no Lopakhin, but Lopakhin is closer to me than all the other dying people.

1. Copyright © 2015 by Ludmila Ulitskaya Translation copyright © 2019 by Polly Gannon. English translation published in the USA by Farrar, Straus and Giroux, 2019, pp.308-309, 510.

He's the only character who is truly alive. But he was conceived as a comic hero! And it is, in fact, a comedy. Chekhov sees the inhabitants of the manor as satirical archetypes. But if that is the case, then Lopakhin is the only person with real agency among them. It's the death knell of the past, but in mild, comedic form. Yet Stanislavsky staged it as drama: the beautiful manor house with columns, the beautiful suffering of its starry-eyed inhabitants. Chekhov doesn't laugh; he smiles wanly at the cozy world, the world he himself belongs to, and this is his parting smile. Not because he knows that he will die soon, but because he knows that this world won't outlive him by very long. Let them hack down the flowering trees—I know that poor, flimsy houses will spring up on crooked little lanes and alleys surrounding the factory. Suffering will increase, the family structure will crumble, but there will be one more step toward consciousness, toward conscientiousness. Whether the next step in the struggle will be taken doesn't interest me. The greatest evil is impoverished humanity, filthy, uncultured, uncomprehending. And the price we pay for acquiring consciousness is usually centuries of suffering and bloodshed. But it is worth the price.

It seems to me that Chekhov anticipated this. He felt contempt for the old world, but he feared the new one. The suffering of the cherry-orchard keepers is precious, prettified. The other kind of suffering—naked, anguished, hungry, but active, dynamic—transforms itself into something unprecedented and new, which will surpass all the utopias of the first socialists, from Sir Thomas More to Tommaso Campanella, which were conceived and elaborated long before Marx. I think that a hundred years from now, when human culture will have achieved an unprecedented level, theaters will view Chekhov as the greatest monument to a vanished world. But his plays are an indispensable step for achieving something higher, something better (...).

Dear Marusya,

We haven't seen each other in what seems like an eternity, and we most likely won't be seeing each other again. We are both old now, living our final years, trying to tie up loose ends. It is natural that one's thought hark back to the past. I'll begin with the most important thing: I was happy throughout my youth, all twenty-five years of our marriage. After we met, the first years we knew each other, and the first years of our marriage, enveloped us in such limitless joy, such deep—and I say it unequivocally—happiness, that even the reflected light of these years should have illumined the later ones, should have helped soften the inevitable rough corners and edges.

It was always interesting for us to be in one another's company. We never experienced boredom in our marriage. My first impulse and desire was always to report my fresh experiences and impressions, all my joys and sufferings, all my new thoughts or creative efforts, to you. This practice has become so deeply rooted

in me that, even now, though we long ago parted ways, I have not broken the habit, and I have to struggle against the desire to share something with you. This is not only the content of a marriage, but its very essence, its pride, its gem (...).

Whether I hear Rachmaninoff's Second Symphony, which brought us together, or Schubert's "Barcarolle," which I so often played to accompany you, or Glinka's "Doubt"—all these charming pieces of our youth—as of old I repeat to myself, "These sad times will pass, and we will see each other again." But will we? Is it still possible?

© Direcția Comunicare, Relații Publice și Marketing
Universitatea din București
Tipărit la Editura Universității din București

2019
Universitatea din București
Virtute et Sapientia

Bulevardul Mihail Kogălniceanu, nr. 36–46, București, România

Tel: +4021 307 73 00

Fax: +4021 313 17 60